

Osa II: Sivutuotteiden hävittämisen- ja käyttömahdollisuudet

- Sivutuotteiden hävittämisen ja käytön perusteet
- Sivutuoteprosessi elintarvikealan laitoksen jälkeen
- Sivutuotteiden hävittämisen- ja hyödyntämismahdollisuudet
- Mihin sivutuotteita voi pääsääntöisesti toimittaa?
- Sivutuotteiden käyttöä koskevat rajoitukset
- Luokkiin 1, 2 ja 3 kuuluvien aineiden hävittäminen ja käyttö
- Jäteveden käsittelyvaatimukset
- Rehukäyttö
- Biokaasu- ja lannoitekäyttö
- Sivutuotteiden hävittäminen ja hävittämistä koskevat muutokset
- Sijaitsevat alueet ja keräilyalueet
- Sijaitsevat alueet nykyään ja niiden muutokset

1
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuotteiden hävittämisen ja käytön perusteet 1/3

- (38) Eläimistä saatavia sivutuotteita olisi **käytettävä vain, jos ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit minimoidaan** sivutuotteiden käsittelyn ja sivutuotteista valmistettujen johdettujen tuotteiden markkinoille saattamisen aikana. Jos tämä ei ole mahdollista, eläimistä saatavat sivutuotteet olisi **hävittävä** turvallisissa olosuhteissa. **Eri vaihtoehdot käyttää eri luokkiin kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita olisi täsmennettävä** johdonmukaisesti yhteisön muun lainsäädännön kanssa. Myös pienemmän riskin luokille olisi yleisesti tarjottava suuremman riskin luokan vaihtoehdot, paitsi silloin, kun on kyse erityisolosuhteista tiettyihin eläimistä saataviin sivutuotteisiin liittyvän riskin takia.
- (39) Eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet olisi hävitettävä kaatopaikkoja ja jätteenpoltoa koskevan ympäristölainsäädännön mukaisesti. Yhdenmukaisuuden takaamiseksi polttaminen olisi suoritettava jätteenpoltoasta 4 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/76/EY (1) mukaisesti. **Jätteen rinnakkaispoltoon – joko hyödyntämiseen tai hävittämiseen – sovelletaan samankaltaisia hyväksymistä ja toimintaa koskevia vaatimuksia kuin jätteenpoltoon**, erityisesti ilmaan joutuvien päästöjen raja-arvojen, jätevesien ja jäämien päästöjen sekä valvontaa, seurantaa ja mittauksia koskevien vaatimusten osalta. Näin ollen olisi **sallittava kaikkiin kolmeen luokkaan kuuluvien aineiden suora rinnakkaispolto ilman esikäsittelyä**. Lisäksi olisi harkittava erityisiä säännöksiä pienen ja suuren kapasiteetin polttolaitosten hyväksymisestä.
- (40) Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käyttäminen **polttoaineena poltto-prosessissa** olisi sallittava, eikä sitä olisi katsottava jätteenhävitystoimeksi. Tällaisen käytön olisi kuitenkin tapahduttava olosuhteissa, joissa taataan ihmisten ja eläinten terveyden suojeleminen ja asianmukaisten ympäristönormien noudattaminen.

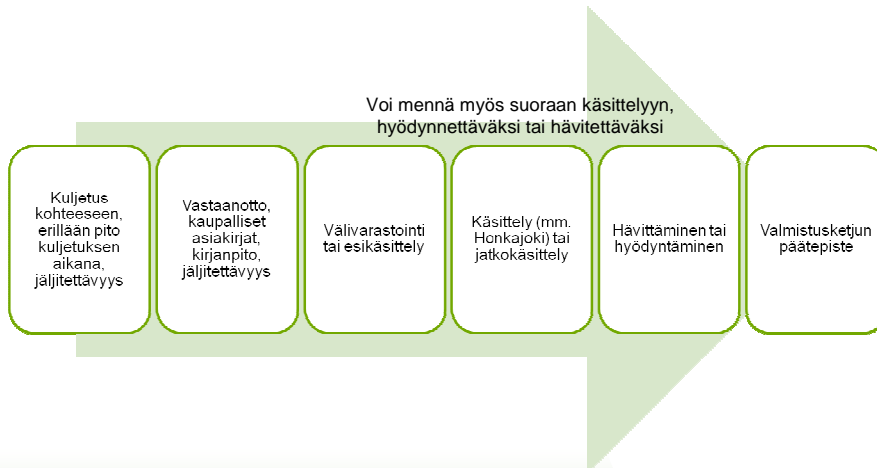
Sivutuotteiden hävittämisen ja käytön perusteet 2/3

- (45) Elintarvike- ja rehuketjun suojelun takaamiseksi on aiheellista selkeyttää **ruokinnassa käytettäväksi** tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden sekä **orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden** markkinoille saattamista koskevia edellytyksiä. Ainoastaan luokkaan 3 kuuluvaa ainesta pitäisi käyttää muiden tuotantoeläinten kuin turkiseläinten ruokinnassa. Eläimistä saatavista sivutuotteista tuotetut lannoitteet voivat vaikuttaa elintarvike- ja rehuketjun turvallisuuteen. Jos ne on valmistettu luokkaan 2 kuuluvasta aineksesta johdetusta liha- luujauhosta tai käsitellystä eläinvalkuaisesta, niihin olisi lisättävä ainesosa, kuten epäorgaaninen tai ruoansulatuseläimistöissä sulamaton aine, jolla estetään niiden käyttö suoraan ruokinnassa. Sekoittamista ei pitäisi vaatia, jos tuotteiden, erityisesti loppukäyttäjille tarkoitettujen tuotteiden, koostumuksella tai pakkauksella estetään niiden väärinkäyttö ruokintatarkoituksiin. Ainesosien määrittelemisessä olisi otettava huomioon erilaiset ilmastoa ja maaperää koskevat olosuhteet ja tiettyjen lannoitteiden käyttämistä koskeva tavoite.
- (47) **Tieteen ja tutkimuksen kehittäminen ja taiteellinen toiminta** voivat edellyttää kaikkiin luokkiin kuuluvan eläimistä saatavan aineksen ja niistä johdettujen tuotteiden käyttämistä, joskus kaupankäynnissä käytettäviä määriä pienempinä määrinä. Toimivaltaisen viranomaisen olisi eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden tuonnin ja käytön helpottamiseksi voitava asettaa edellytykset tällaisille toimille tapauskohtaisesti. Yhdenmukaiset edellytykset olisi vahvistettava, jos yhteisön tason toiminta on tarpeen.
- (48) Asetus (EY) N:o 1774/2002 sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä, joilla **poikkeuksellisesti sallitaan luokkaan 2 ja 3 kuuluvien aineiden käyttö eläintarhaeläinten ruokinnassa**. Tässä asetuksessa olisi vahvistettava samankaltaiset säännökset, ja olisi sallittava **tiettyjen luokkaan 1 kuuluvien aineiden käyttö ruokinnassa**, minkä lisäksi olisi oltava mahdollisuus vahvistaa yksityiskohtaisia sääntöjä ihmisten ja eläinten terveydelle mahdollisesti aiheutuvien riskien torjumiseksi.

Sivutuotteiden hävittämisen ja käytön perusteet 3/3

- (50) Eläimistä saatavien **sivutuotteiden ja erityisesti kuolleiden eläinten hautaaminen ja polttaminen** voi olla perusteltua erityistilanteissa erityisesti **syRJäisillä alueilla tai taudinhävittämistilanteissa**, joissa kuolleet eläimet on kiireellisesti hävitettävä vakavan tartuntataudin puhkeamisen estämiseksi. Erityisesti hävittäminen paikan päällä olisi sallittava poikkeuksellisissa tilanteissa, koska tietyllä alueella tai tietyssä jäsenvaltiossa käytettävissä oleva renderöinti- tai polttokapasiteetti voisi muutoin olla rajoittava tekijä taudin torjunnassa.
- (51) Nykyistä poikkeusta, joka koskee eläimistä saatavien sivutuotteiden hautaamista ja polttamista, olisi laajennettava koskemaan alueita, joihin pääsy on käytännössä mahdotonta tai aiheuttaa keräämistä suorittavan henkilökunnan terveydelle ja turvallisuudelle vaaraa. Asetuksen (EY) N:o 1774/2002 soveltamisesta ja luonnonkatastrofeista, kuten metsäpaloista ja tulvista, eräissä jäsenvaltioissa saatu kokemus on osoittanut, että tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa hävittäminen hautaamalla tai polttamalla paikan päällä on perusteltua eläinten nopean hävittämisen varmistamiseksi ja tautiriskien leviämisen välttämiseksi. Syrjäisten alueiden kokonaispinta-ala tietyssä jäsenvaltiossa olisi rajattava asetuksen (EY) N:o 999/2001 soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella, jotta varmistetaan sen yleisen velvoitteen täyttyminen, että käytössä on tässä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukainen asianmukainen hävittämisjärjestelmä.

Sivutuoteprosessi elintarvikealan laitoksen jälkeen

5
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Korjattu dia: Sivutuotteiden hyödyntämismvaihtoehdot

- Jäte- ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisella rinnakkaispoltolla (jätteenpolttodirektiivi huomioitava)
 - Energia otetaan talteen, aineksen mukana poltetaan tukiainetta
 - Voidaan polttaa kokonaisia tai ei-kokonaisia ruhoja
- Sivutuoteasetuksen mukaisella rinnakkaispoltolla (sivutuotelainsäädäntö)
 - Energia otetaan talteen, aineksen mukana poltetaan tukiainetta
 - Yksinomaan kokonaisia raatoja polttava laitos
- Polttoaineena polttoaine-prosessissa (combustion) (ympäristönsuojelulainsäädäntö, jätteenpolttodirektiivi)
- Ruokinnassa
 - Luokka 3: lemmikkieläimet (luokkaa 3 voi syöttää luonnollisesti myös alla mainituille eläimille)
 - Luokka 2: turkiseläimet, tarhakoirat, luonnonvaraisten eläinten haaskaruokinta, eläintarhaeläimet, sirkuseläimet
 - Tiettyjen luokkaan 1 kuuluvien aineiden käyttö myös ruokinnassa (eläintarhaeläimet)
- Tekniseen käyttöön (esim. vuodat, villat, biodiesel, bioetanolin valmistus)
- Biokaasuna, lannoitteena tai maanparannuskäytössä
- Hyödyntäminen tieteen ja tutkimuksen kehittämisessä ja taiteellisessa toiminnassa
- Muu hyödyntäminen

Korjattu dia: Sivutuotteiden hävittämisvaihtoehdot

- Jäte- ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisella kaatopaikalla (landfilling)
- Jäte- ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisella jätteenpoltolla (jätteenpolttodirektiivi huomioitava)
 - Poltto taivaan tuuliin, ei oteta talteen energiaa, haitalliset hiukkaset talteen
- Sivutuoteasetuksen mukaisella poltolla (sivutuotelainsäädäntö)
 - Yksinomaan kokonaisraa-ainetta polttava laitos, energia taivaan tuuliin
- Hautaamalla (burial) syrjäisillä alueilla
 - Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja erityisesti kuolleiden eläinten hautaaminen mahdollista syrjäisillä alueilla
 - Erytystapauksissa (epidemiat, tulipalo, luonnonmullistus) hävitys voi tapahtua hautaamalla myös syrjäisten alueiden ulkopuolella, epidemioiden yhteydessä mahdollisesti myös poltto roviolla voi tulla kysymykseen

Mihin sivutuotteita voi pääsääntöisesti toimittaa?

- Suoraan tai välivaiheen kautta hyödynnettäväksi
- Suoraan tai välivaiheen kautta hävitettäväksi
- Välivaihe voi olla esimerkiksi 1, 2 tai 3 luokan aineksen käsittelyyn (lämpötila, paine, aika) hyväksytty laitos, josta sivutuotteet toimitetaan eteenpäin joko hyödynnettäväksi tai hävitettäväksi
- Selvitä:
 - 1) Minkä luokan aineksesta on kysymys?
 - 2) Käytännössä mahdolliset vaihtoehdot?
 - Huomaa myös terveyden- ja ympäristönsuojeluvaatimukset sekä paikalliset jätehuoltomääräykset
 - 3) Taloudellisesti kannattavin vaihtoehto?

Sivutuotteiden käyttöä koskevat rajoitukset, 11 art.

- 1. Kielletään eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden seuraavat käyttötarkoitukset:
 - a) turkiseläimiä lukuun ottamatta maaeläinlajin ruokkiminen saman lajin eläinten ruhoista tai ruhonosista johdetulla käsitellyllä eläinvalkuaisella;
 - b) muiden tuotantoeläinten kuin turkiseläinten ruokkiminen ruokajätteellä tai ruokajätettä sisältävällä tai siitä johdetulla rehuaineella;
 - c) tuotantoeläinten ruokkiminen laidunkasvillisuudella joko antamalla eläinten laiduntaa sitä suoraan tai syöttämällä niille laidunkasvillisuutta, joka on peräisin maaperästä, johon on levitetty muuta kuin lantaa olevia orgaanisia lannoitteita ja maanparannusaineita paitsi jos laiduntaminen tai laidunkasvillisuuden syöttäminen tapahtuu sellaisen varoajan jälkeen, joka takaa ihmisten ja eläinten terveyteen kohdistuvien riskien riittävän torjunnan ja kestää vähintään 21 vuorokautta; ja
 - d) viljeltyjen kalojen ruokkiminen samaa lajia olevien viljeltyjen kalojen ruumiista tai ruumiinosista johdetulla käsitellyllä eläinvalkuaisella.
- 2. Seuraavista toimenpiteistä voidaan säätää:
 - a) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kieltojen soveltamisen varmistamiseksi tehtävät tarkastukset ja valvonta, mukaan lukien havainnointimenetelmät ja testit, joita käytetään tietyistä lajeista peräisin olevan aineksen esiintymisen havaitsemiseen, ja raja-arvot 1 kohdan a ja d alakohdassa tarkoitetun käsitellyn eläinvalkuaisen vähäisille määriille, jotka aiheutuvat satunnaisesta kontaminaatiosta eivätkä ole teknisin keinoin vältettävissä;
 - b) edellytykset turkiseläinten ruokkimiseksi saman lajin eläinten ruhoista tai ruhonosista johdetulla käsitellyllä eläinvalkuaisella; ja
 - c) edellytykset tuotantoeläinten ruokkimiseksi laidunkasvillisuudella, joka on peräisin sellaisesta maaperästä, johon on levitetty orgaanisia lannoitteita ja maanparannusaineita, erityisesti muuttamalla 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua odotusaikaa.

Luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittäminen ja käyttö, 12 art.

- Luokkaan 1 kuuluva aines on
 - a) hävitettävä jätteenä polttamalla
 - i) suoraan ilman esikäsitteilyä; tai
 - ii) sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla, jos toimivaltainen viranomainen näin vaatii, ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - b) hävitettävä tai hyödynnettävä rinnakkaispolttolaitoksessa, jos luokkaan 1 kuuluva aines on jätettä,
 - i) suoraan ilman esikäsitteilyä; tai
 - ii) sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla, jos toimivaltainen viranomainen näin vaatii, ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - c) jos luokkaan 1 kuuluva aines on muuta ainesta kuin 8 artiklan a alakohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettua ainesta, hävitettävä siten, että se käsitellään painesteriloimalla ja syntyvä aines merkitään pysyvästi ja haudataan hyväksytylle kaatopaikalle;
 - d) jos luokkaan 1 kuuluva aines on 8 artiklan f alakohdassa tarkoitettua ainesta, hävitettävä hautaamalla hyväksytylle kaatopaikalle;
 - e) käytettävä polttoaineena esikäsiteltynä tai käsittelemättömänä; tai
 - f) käytettävä 33, 34 ja 36 artiklassa tarkoitettujen johdettujen tuotteiden valmistamisessa, jotka saatetaan markkinoille kyseisten artikloiden mukaisesti.

Luokkaan 2 kuuluvan aineksen hävittäminen ja käyttö, 13 art.

- Luokkaan 2 kuuluva aines on
 - a) hävitettävä jätteenä polttamalla
 - i) suoraan ilman esikäsitteilyä; tai
 - ii) sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla, jos toimivaltainen viranomais näin vaatii, ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - b) hävitettävä tai hyödynnettävä rinnakkaispolttolaitoksessa, jos luokkaan 2 kuuluva aines on jätettä,
 - i) suoraan ilman esikäsitteilyä; tai
 - ii) sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla, jos toimivaltainen viranomais näin vaatii, ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - c) toimitettava hyväksytylle kaatopaikalle sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - d) käytettävä orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden valmistuksessa, jotka saatetaan markkinoille 32 artiklan mukaisesti sen jälkeen, kun se on tarvittaessa käsitelty painesteriloimalla ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi;
 - e) kompostoitava tai muunnettava biokaasuksi
 - i) sen jälkeen, kun se on käsitelty painesteriloimalla ja syntyvä aines on merkitty pysyvästi; tai
 - ii) esikäsitteilyä tai käsittelemättömänä, jos kyseessä on lanta, ruoansulatuskanava ja sen sisältö, maito, maitoperäinen tuote, ternimaito sekä munat ja munatuotteet, joihin toimivaltainen viranomais ei katso sisältyvän minkään vakavan tartuntataudin leviämiskäsiä;
 - f) levitettävä käsittelemättömänä maahan, jos kyseessä on lanta, ruoansulatuskanavasta erotettu ruoansulatuskanavan sisältö, maito, maitoperäinen tuote tai ternimaito, joihin toimivaltainen viranomais ei katso sisältyvän minkään vakavan tartuntataudin leviämiskäsiä;
 - g) jos kyseessä on vesieläinperäinen aines, muunnettava säilörehuksi tai kompostoitava tai muunnettava biokaasuksi;
 - h) käytettävä polttoaineena esikäsitteilyä tai käsittelemättömänä; tai
 - i) käytettävä 33, 34 ja 36 artiklassa tarkoitettujen johdettujen tuotteiden valmistuksessa, jotka saatetaan markkinoille kyseisten artikloiden mukaisesti.

11
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Luokkaan 3 kuuluvan aineksen hävittäminen ja käyttö, 14 art.

- Luokkaan 3 kuuluva aines on
 - a) hävitettävä jätteenä polttamalla esikäsitteilyä tai käsittelemättömänä;
 - b) hävitettävä tai hyödynnettävä rinnakkaispolttolaitoksessa esikäsitteilyä tai käsittelemättömänä, jos luokkaan 3 kuuluva aines on jätettä;
 - c) toimitettava hyväksytylle kaatopaikalle sen jälkeen, kun se on käsitelty;
 - d) käsiteltävä, lukuun ottamatta luokkaan 3 kuuluvaa ainesta, joka on muuttanut hajoamisen tai pilaantumisen takia niin, että kyseinen tuote aiheuttaisi kohtuuttoman riskin ihmisten tai eläinten terveydelle, ja käytettävä
 - i) muiden tuotantoeläinten kuin turkiseläinten rehun valmistukseen ja saatettava markkinoille 31 artiklan mukaisesti, lukuun ottamatta 10 artiklan 1 kohdan n, o ja p alakohdassa tarkoitettua ainesta;
 - ii) turkiseläinten rehun valmistukseen ja saatettava markkinoille 36 artiklan mukaisesti;
 - iii) lemmikkieläinten ruoan valmistukseen ja saatettava markkinoille 35 artiklan mukaisesti;
 - iv) orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden valmistukseen, jotka on saatettava markkinoille 32 artiklan mukaisesti;
 - e) käytettävä ra'an lemmikkieläinten ruoan valmistukseen ja saatettava markkinoille 35 artiklan mukaisesti;
 - f) kompostoitava tai muunnettava biokaasuksi;
 - g) jos kyseessä on vesieläinperäinen aines, muunnettava säilörehuksi, kompostoitava tai muunnettava biokaasuksi;
 - h) jos kyseessä ovat muut kuin 2 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen simpukoiden kuoret ja munankuoret, käytettävä toimivaltaisen viranomaisten määrittämässä oloissa, joilla ehkäistään ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit;
 - i) käytettävä polttoaineena esikäsitteilyä tai käsittelemättömänä;
 - j) käytettävä 33, 34 ja 36 artiklassa tarkoitettujen johdettujen tuotteiden valmistukseen, jotka saatetaan markkinoille kyseisten artikloiden mukaisesti;
 - k) jos kyseessä on 10 artiklan p alakohdan mukainen ruokajäte, käsiteltävä painesteriloimalla tai 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettuja menetelmiä käyttäen tai kompostoitava tai muunnettava biokaasuksi;
 - l) levitettävä käsittelemättömänä maahan, jos kyseessä on raakamaito, ternimaito tai niistä johdetut tuotteet, joihin toimivaltainen viranomais ei katso sisältyvän minkään vakavan ihmisiin tai eläimiin tarttuvan taudin leviämiskäsiä.

12
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Jäteveden käsittelyvaatimukset

- Toimeenpanoasetus liite IV, I luku, 2 jakso, Jäteveden käsittely
- **Sivutuotteiden, veri ja maito mukaan lukien tai johdettujen tuotteiden hävittäminen jätevesivirrassa on kielletty.**
- Linkoihin tai separaattoreihin jäävästä aineksesta koostuva luokkaan 3 kuuluva aines voidaan kuitenkin hävittää jätevesivirrassa, jos sille on tehty jokin liitteen X II luvun 4 jakson III osan käsittely (70°C/60 min tai 80°C/30 min.), ongelmana talteenotto?
- Jätevesi, joka on läpäissyt seulan, käsitellään unionin ympäristölainsäädännön mukaan.
- Toimivaltainen viranomainen voi asettaa lisäedellytyksiä jäteveden käsittelylle 1 ja 2 luokan aineksen osalta, joilla varmistetaan taudinaiheuttajista johtuvan riskin pieneneminen.

13
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Rehukäyttö

- Sivutuotteita voi toimittaa rehuteollisuuden raaka-aineeksi
- Teurastamon tai teurastuspaikan yhteydessä toimiva keräyskeskus =sivutuoteosasto (MMM 850/2005, 3§)
- Teurastamoilla oltava rehuhygieniasetuksen (EY) N:o 183/2005 mukainen rekisteröityminen
- Rehuhygieniasetuksesta (EY) N:o 183/2005 myös HACCP -vaatimus
- Rehulain (86/2008) mukaan ei hyväksymisvelvoitetta.
- Rehulaista rehujen laatu, turvallisuus, jäljitettävyyys sekä rehuista annettavien tietojen asianmukaisuus ja rangaistussäännökset
- Rehuksi kerättävät luokan 2 ja 3 sivutuotteet ja lemmikkien rehuksi tarkoitetut luokan 3 sivutuotteet on kerättävä erillisin, toisistaan eri tavalla merkittyihin astioihin.
- Hävitettäväksi lähetettävän 2 ja 3 luokan yhdistelmän tulee edelleen olla eri tavalla merkitty kuin rehuksi tarkoitetun 2 ja 3 luokan yhdistelmän.

Biokaasu- ja lannoitekäyttö

- Luokan 3 sivutuotteet voidaan toimittaa sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti hyväksytyyn kompostointi- tai biokaasulaitokseen, jossa käsittelyvaatimus on 70°C, 60 min, 12 mm partikkelikoko.
- Tai ne voidaan hygienisointikäsittelyn jälkeen toimittaa kansallisesti hyväksytyyn kompostointi tai biokaasulaitokseen. Hygienisointikäsittely: 70°C, 1 h, 12 mm partikkelikoko. Hygienisointikäsittelyä tekeviä laitoksia ei tällä hetkellä ole.
- Elintarvikealan laitosten mahdollisuus hyödyntää hygienisointikäsittelyä/-laitteistoa?
- Luokan 2 sivutuotteita voidaan toimittaa hyväksytyyn kompostointi- tai biokaasulaitokseen sen jälkeen, kun ne on käsitelty luokan 2 aineksen käsittelyyn hyväksytyssä käsittelylaitoksessa menetelmällä 1 (painesterilointi, Honkajoki).
- Kompostit ja mädätysjäännökset käytetään lähinnä maanparannusaineena maanviljelyksessä tai viherrakentamisessa tai kompostimullan raaka-aineena.
- Laitos voi vastaanottaa vain niitä jakeita joille sillä on lupa. Käytännössä lupa kirjoitetaan kaikille luokan 3 sivutuotteille, jollei laitos itse ole sitä rajannut tai jollei laitoksen ympäristöluvassa ole rajoituksia. Toinen rajoittava tekijä on tekniikka. Esim. luiden käsittely ei välttämättä ole mielekästä biokaasulaitoksesta, vaikka onkin laillista.
- Luokan 2 sivutuotteista lanta on poikkeus. Lantaa voi käsitellä samoin ehdoin kuin ruokajätettä.

Sivutuotteiden hävittäminen 1/2

- Elintarvikealan laitoksista tulevat entiset elintarvikkeet, jotka on käsitelty 852/2004/EY artiklan 2, kohdan 1 alakohdan m) mukaan, voidaan toimittaa hyväksytylle kaatopaikalle jos aineksen hävittäminen ei aiheuta riskiä ihmisten ja eläinten terveydelle (toimeenpanoasetus artikla 7).
- m): Asetuksessa 852/2004/EY tarkoitetaan ”jalostamisella” toimintaa, jonka avulla alkuperäistä tuotetta muutetaan merkittävästi, esimerkiksi kuumentamalla, savustamalla, suolaamalla, kypsyttämällä, kuivaamalla, marinoimalla, uuttamalla, puristamalla tai pursottamalla tai mainittujen käsittelyjen yhdistelmällä;
- Poikkeus: Jos raakojen ja kypsien entisten elintarvikkeiden määrä yhteensä ei ylitä 50 kg/vko, niitä voi hävittää sivutuoteasetuksen vaatimuksista poiketen (esim. hyväksytyllä kaatopaikalla sellaisenaan ilman käsittelyä), siirtymäsäädös vuoden 2012 loppuun

Sivutuotteiden hävittäminen 2/2

- Entisten elintarvikkeiden hävitys elintarvikealan laitoksista, pienten määrien poikkeus (siirtymäaika vuoteen 2012).
- Kaikki luokan 3 teurastuksen sivutuotteet, voidaan toimittaa kansallisten vaatimusten mukaan hyväksytyihin biokaasu- ja kompostointilaitoksiin, mikäli ne ovat käyneet läpi hygienisoinnin (70°C, 1 h, partikkelikoko 12 mm, entä veri?, entä hygienisointilaitteisto, onko hyväksyttävä sivutuoteasetuksen mukaan?).
- Luokan 3 sivutuotteet bioetanolin valmistukseen (st 1 laitokset)
- Syrjäisten alueiden poikkeus: syrjäiset alueet määritellään eläinlajikohtaisesti – pienteurastamoista ja pienleikkaamoista peräisin olevien sivutuotteiden hävitys nautojen osalta muuttuu
 - kotiteurastukset, alkuperätilalla teurastetut eläimet – koko Suomi syrjäistä aluetta kuten tällä hetkellä
 - poikkeusolosuhteet (luonnonmullistukset, tulipalot) – kokonaisten raatojen hävitys Eviran luvalla asetuksen vaatimuksista poiketen, tarvitaanko poikkeusta muiden kuin kokonaisten raatojen hävityksen osalta
- - **luokan 1 riskiaines: jätteenpolttolaitokseen, ei ongelmajätettä (ei tarvitse mennä ongelmajätelaitokselle, kustannukset)**

Sivutuotteiden hävittämistä koskevat muutokset

- Syrjäisten alueiden määrittäminen
- Jäteveden käsittely
- Linko-/separaattoriaines
- Hygienisointikäsittely - mahdollisuus? (on ollut jo aiemmin)

Lisätty dia: ”Pienten laitosten” sivutuotteiden hävittäminen

- Hävitys luokkakohtaisten vaatimusten mukaan kuten ennenkin
- Syrjäiset alueet / pienteurastamot ja pienleikkaamot
 - Pieniä muutoksia: syrjäiset alueet määritellään eläinlajikohtaisesti – pienteurastamoista ja pienleikkaamoista peräisin olevien sivutuotteiden hävitys nautojen osalta muuttuu
 - kotiteurastukset, alkuperätilalla teurastetut eläimet – koko Suomi syrjäistä aluetta kuten tällä hetkellä
 - poikkeusolosuhteet (luonnonmullistukset, tulipalot) – kokonaisten raatojen hävitys Eviran luvalla asetuksen vaatimuksista poiketen
- Hygienisointikäsitelymahdollisuus
 - Kaikki luokan 3 teurastuksen sivutuotteet, voidaan toimittaa kansallisten vaatimusten mukaan hyväksytyihin biokaasu- ja kompostointilaitoksiin, mikäli ne ovat käyneet läpi ns. hygienisoinnin (70°C, 1 h, 12 mm partikkelikoko 12 mm)

Lisätty dia: Elintarvikealan laitosten entisten elintarvikkeiden hävittäminen

- Elintarvikealan laitoksista tulevat entiset elintarvikkeet, jotka on käsitelty 852/2004/EY artiklan 2, kohdan 1 alakohdan m*) mukaan, voidaan toimittaa hyväksytyille kaatopaikalle jos aineksen hävittäminen ei aiheuta riskiä ihmisten ja eläinten terveydelle (toimeenpanoasetus artikla 7).
 - m*): Asetuksessa 852/2004/EY tarkoitetaan ”jalostamisella” toimintaa, jonka avulla alkuperäistä tuotetta muutetaan merkittävästi, esimerkiksi kuumentamalla, savustamalla, suolaamalla, kypsyttämällä, kuivaamalla, marinoimalla, uuttamalla, puristamalla tai pursottamalla tai mainittujen käsittelyjen yhdistelmällä;
- Poikkeus vuoden 2012 loppuun saakka: Jos raakojen ja kypsien entisten elintarvikkeiden määrä yhteensä ei ylitä 50 kg/vko, niitä voi hävittää sivutuoteasetuksen vaatimuksista poiketen, esim. hyväksytyllä kaatopaikalla sellaisenaan ilman käsittelyjä (siirtymäsäädös vuoden 2012 loppuun saakka)

Syrjäiset alueet ja keräilyalueet

- ”Syrjäisillä alueilla” tarkoitetaan alueita, joilla eläinkanta on niin pieni ja jotka ovat niin kaukana hävittämislaitoksista, että eläimistä saatavien sivutuotteiden keräykseen ja kuljetukseen liittyvät järjestelyt olisivat suhteettoman työläitä paikalla suoritettavaan hävittämiseen verrattuna (1069/2009/EY 3 art, kohta 23).
- Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1374/2004) koskien eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämistä syrjäisillä alueilla määritetään, mitkä alueet Suomessa ovat ns. syrjäisiä alueita, joilla tiettyjä sivutuotteita voidaan hävittää joko hautaamalla tai toimittamalla ne hyväksytylle kaatopaikalle.
- Muut kuin syrjäiset alueet ovat **keräilyaluetta**.

Syrjäiset alueet, nykyinen MMMa

- MMMa 1374/2004 eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämisestä syrjäisillä alueilla sekä kuolleiden lemmikkieläinten hävittämisestä
- Tarkoituksena on estää eläintautien leviäminen tiettyjen eläimistä saatavien sivutuotteiden (sivutuote) välityksellä.
- Asetus koskee muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveyssäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1774/2002 (sivutuoteasetus) ja sitä täydentävän Euroopan yhteisön lainsäädännön **tarkoittamaa syrjäisillä alueilla** tapahtuvaa, tässä asetuksessa mainittujen sivutuotteiden hävittämistä, syrjäisten alueiden määrittelemistä ja niillä tapahtuvan valvonnan järjestämistä sekä kuolleiden lemmikkieläinten hävittämistä.
- 3§: Syrjäiset alueet hävitettäessä kokonaisia raatoja
- 4 §: Syrjäiset alueet hävitettäessä muita kuin kokonaisia raatoja
- 5§: Syrjäisillä alueilla muodostuneita 3 ja 4 §:ssä yksilöityjä sivutuotteita saadaan hävittää syrjäisillä alueilla **hautaamalla siten kuin tässä asetuksessa säädetään** tai **toimittaa** kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen (861/1997) mukaisesti **hyväksytylle kaatopaikalle**. Kokonaisten raatojen hävittäminen avotulella polttamalla on kiellettyä koko Suomen alueella. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää erityisistä syistä poikkeuksen kiellostä.

Kokonaisten raatojen hävittäminen

Syrjäiset alueet hävitettäessä kokonaisia raatoja, MMMa 1374/2004, 3 §

- Nautojen, biisonien, lampaiden ja vuohien kokonaisten raatojen hävittämisen osalta liitteen 1 mukainen alue on syrjäistä aluetta.
- Sivutuoteasetuksessa tarkoitettujen luokkaan 2 kuuluvien kesysikojen, mukaan lukien minisikojen, sekä villisikojen ja niiden risteytyksien, luonnonvaraista eläinkantaa lukuun ottamatta (sika), kokonaisten raatojen ja siipikarjan kokonaisten raatojen hävittämisen osalta liitteen 2 mukainen alue on syrjäistä aluetta.
- Sivutuoteasetuksessa tarkoitettujen luokkaan 2 kuuluvien turkiseläinten kokonaisten raatojen hävittämisen osalta liitteen 3 mukainen alue on syrjäistä aluetta.
- Sivutuoteasetuksessa tarkoitettujen luokkaan 2 kuuluvien hevosten ja muiden kavioiden, alpakoiden ja porojen kokonaisten raatojen sekä kokonaisten kalojen ja rapujen hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta.
- Kuolleina syntyneiden eläinten osalta koko Suomi on 1—3 momentista poiketen syrjäistä aluetta.

Muiden sivutuotteiden kuin kokonaisten raatojen hävittäminen

Syrjäiset alueet hävitettäessä muita kuin kokonaisia raatoja, MMMa 1374/2004, 4 §

- Elintarvikelain (23/2006) mukaisista teurastuspaikoista ja pienimuotoisista leikkaamoista peräisin olevien sivutuoteasetuksessa tarkoitettujen luokkaan 2 ja luokkaan 3 kuuluvien sivutuotteiden hävittämisen osalta liitteen 2 mukainen alue on syrjäistä aluetta.
- Alkuperätilalla, ainoastaan viljelijän ja hänen perheensä omaan elintarvikekäyttöön, teurastetuista eläimistä saatavien luokkaan 1, 2 ja 3 kuuluvien sivutuotteiden hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta.
- Tuoreiden kalasta tai ravuista saatavien sivutuotteiden, jotka on saatu kala- tai raputuotteita ihmisravinnoksi valmistavilta laitoksilta, sekä porojen teurastuksesta ja poron lihan leikkaamisesta saatavien sivutuotteiden hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta

Syrjäisten alueiden muutokset

- Syrjäisellä alueella tarkoitetaan aluetta, joka sijaitsee kaukana sivutuotteiden käsittelylaitoksista ja joissa on alhainen eläintiheys.
- Nautojen osalta syrjäisellä alueella voi olla enintään 10 % jäsenvaltion naudoista, 25 % vuohista ja lampaista ja 10 % sioista. Muiden eläinlajien osalta jäsenvaltiot voivat säätää syrjäisen alueen pinta-alan.
- Nautojen, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten kokonaisten raatojen sekä kalojen osalta syrjäiset alueet on tarkoitus säilyttää ennallaan, mutta ne tarkistetaan vielä.
- **Vuohien ja lampaiden kokonaisten raatojen hävittämisen osalta asetetaan uusi syrjäinen alue, jossa vuohia ja lampaista on alle 25 % maan eläinmäärästä.**
- Tarkoitus on rajata porojen kokonaisten raatojen hävittämisen osalta poronhoitoalue syrjäiseksi alueeksi. Tällä hetkellä porojen osalta koko maa on syrjäistä aluetta.
- Alpakoiden kokonaisten raatojen sekä kokonaisten vesiviljelyeläinten hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta kuten tälläkin hetkellä.
- Kuolleina syntyneiden eläinten ja luonnonvaraisten eläinten, joiden epäillään sairastavan jotakin ihmisiin tai eläimiin tarttuvaa tautia, hävittämisen osalta koko Suomi on syrjäistä aluetta. Tilanne on tarkoitus säilyttää ennallaan.
- Pienteurastamoista ja pienleikkaamoista peräisin olevien sivutuotteiden hävitykseen tulee soveltaa samoja syrjäisiä alueita kuin kokonaisten raatojen hävitykseen, koska uudessa sivutuoteasetuksessa syrjäisten alueiden pinta-alat on sidottu eläintihyteen eläinlajeittain. **Tämä aiheuttaa muutoksen märehittöitä teurastavien pienteurastamoiden ja pienleikkaamojen osalta sivutuotteiden hävitykseen.**
- Erityistilanteiden säädökset

25
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011/21.1.2011

